

Bingöl Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi
Bingol University
Journal of Economics and Administrative Sciences
Cilt/Volume: 5,

Sayı/Issue: Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler
Kongresi: Krizler, Belirsizlikler
ve Arayışlar Özel Sayısı
Yıl/Year: 2021, s. 31-53
DOI: 10.33399/biübfad.1029307
ISSN: 2651-3234/E-ISSN: 2651-3307
Bingöl/Türkiye

Makale Bilgisi /Article Info

Geliş/Received: 27.11.2021 Kabul/ Accepted: 27.12.2021

COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN UZAKTAN EĞİTİME YAKLAŞIMLARI

*Approaches of Faculty of Economics and Administrative
Sciences Students' to Distance Education During the Covid-19
Pandemic Process*

Şebnem ZORLUTUNA*
Necati Alp ERİLLİ**

Öz

Covid-19 hastalığı, 11 Mart 2020 tarihinde Dünya Sağlık Örgütü tarafından pandemi olarak kabul edilmiştir. Türkiye’de bu hastalık ile mücadele konusunda birçok alanda önlem çalışmaları başlatılmıştır. Bu kapsamda yüz yüze eğitime ara verilerek eğitimin her kademesinde öğrenme ve öğretme sürecinde öğrenci ve öğreticinin farklı mekânlarda olduğu uzaktan eğitim sistemine geçilmiştir. Böylece bir alternatif olan uzaktan eğitim sistemi zorunlu hale gelmiştir. Böyle büyük çapta ve belirsizlik ortamında gerçekleşen bu değişimin daha önce eğitim sistemimizde hiç deneyimlenmemiş olmasından dolayı öğrencilerin uzaktan eğitime yaklaşımlarının incelenmesi önem kazanmaktadır. Bu çalışmada, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinin, Covid-19 pandemi döneminde uzaktan eğitim sistemine bakış açıları, uzaktan eğitim sistemiyle ilgili öz yeterlikleri ve uzaktan eğitimle yürütülen derslere ilişkin görüşlerini belirlemek amacı ile fakültede yer alan dokuz bölümden 2543 öğrenciye anket uygulanmıştır. Çalışmanın

* Dr. Öğr. Üyesi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, İ.İ.B.F., Ekonometri Bölümü, szorlutuna@cumhuriyet.edu.tr, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7683-3832>

** Doç. Dr., Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, İ.İ.B.F., Ekonometri Bölümü, aerilli@cumhuriyet.edu.tr, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6948-0880>

güvenirlilik düzeyi 0.97 olarak bulunmuştur. Anket sonuçlarına göre öğrencilerin %31.8'i uzaktan eğitimi, %42.4'ü ise yüz yüze eğitimi tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Dersleri anlama konusunda öğrencilerin %49.6'sı yüz yüze eğitimi tercih ettiklerini, %40.2'si öğretim elemanlarının uzaktan eğitimdeki ders hakimiyetlerinin yeterli olduğunu belirtmişlerdir. Bu çalışmadan elde edilen sonuçlar ile İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinin uzaktan eğitim sisteminin olumlu ve olumsuz yönleri ile ilgili görüşleri elde edilmiş ve yeni eğitim politika önerileri getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan eğitim, Covid-19, üniversite öğrencileri, anket değerlendirme, pandemi

Jel Kodları: C83; I20

Abstract

Covid-19 disease was defined as a pandemic by the World Health Organization on March 11, 2020. In Turkey, preventive studies have been initiated in many areas to combat this disease. In this context, face-to-face education was suspended and distance education system was introduced at all levels of education. Turkish Higher Education Council has decided that universities will continue their education with distance education systems as of March 23, 2020, so the distance education system, which is an alternative, has become mandatory. Distance education is a systematic form of education in which the student and the instructor are in different places in the learning and teaching process, and that provides individuality, flexibility and independence to the parties in terms of space, time and space. It is important to examine students' approaches to distance education since this change, which took place on such a large scale and in an environment of uncertainty, has never been experienced in our education system before. This study aims to determine the views of the students of the Faculty of Economic and Administrative Sciences of Sivas Cumhuriyet University on the distance education system during the Covid-19 pandemic, their self-efficacy related to the distance education system and the courses conducted with distance education. A situation assessment questionnaire prepared for this purpose is provided by the students through the university distance education system. 2543 students from nine departments in the faculty participated in the survey. The reliability level of the study was found to be 0.97. It was determined that 41.4% of the students who participated in the survey lived in Sivas. According to the results of the survey, 31.8% of the students stated that they preferred distance education and 42.4% preferred face-to-face education. In terms of understanding the lessons, 49.6% of the students stated that they preferred face-to-face education, and 40.2% stated that the instructors' course

dominance in distance education is sufficient. With the results obtained from this study, the opinions of the students of the Faculty of Economics and Administrative Sciences about the positive and negative aspects of the distance education system is obtained and new education policy suggestions is made.

Keywords: Distance education, Covid-19, university students, questionnaire evaluation, pandemic

Jel Codes: C83; I20

1. Giriş

Covid-19 hastalığının Dünya Sağlık Örgütü tarafından pandemi ilan edilmesi ile diğer ülkelerde olduğu gibi Türkiye’de de eğitimin kesintiye uğramaması amacı ile alternatif eğitim sistemleri kullanılarak eğitim sistemlerinin yeniden yapılandırılması sağlanmıştır. Covid-19 tedbirleri kapsamında mesafenin korunabildiği, seyahatlerin kısıtlandığı ve evde insanların kendilerini izole etmelerine olanak sağlayacak bir sistem olan uzaktan eğitim sistemine eğitimin her kademesinde geçilmiştir. Yükseköğretim Kurulunun, 23 Mart 2020’den itibaren uzaktan eğitim sistemleriyle eğitime devam etme kararı vermesi ile de Üniversitelerde belirsizlik ortamında ve daha önce hiç deneyimlenmemiş çapta büyük bir değişim sürecine girilmiştir.

Çok eskiden beri, üniversitelerin sınıf ortamında ders vermesi, öğrencilerin dinlemesi, not alması, soru sorması ve bu soruları yanıtlaması geleneksel akademik eğitimin değişmez yapısı olmuştur (O'Malley ve McCraw, 1999). Telefon, radyo, televizyon ve en son olarak internet gibi iletişim teknolojisindeki gelişmelerle birlikte, uzaktan öğrenme dahil olmak üzere yeni öğrenme yöntemleri ortaya çıkmıştır (Shah, 2016). Uzaktan eğitim, e-öğrenme, mobil öğrenme veya çevrimiçi öğrenme gibi çeşitli isimlerle de bilinen uzaktan eğitim, öğretim ve öğrenme sürecinde öğretmenlerin öğrencilerden fiziksel olarak ayrıldığı bir eğitim şeklidir (Simonson, 2016). Uzaktan eğitim, öğrenme ve öğretme sürecinde öğrenci ve öğreticinin farklı mekânlarda olduğu, taraflara yer, zaman ve mekân bakımından bireysellik, esneklik ve bağımsızlık imkânı sağlayan sistematik bir eğitim şeklidir (Uşun, 2006). Teknolojideki hızlı gelişmeler uzaktan

eğitimi kolaylaştırmıştır (McBrien, Cheng ve Jones, 2009). Başarılı bir uzaktan eğitim için asgari teknolojik gereksinimler arasında bilgisayar, mobil cihaz (cep telefonları) veya web kamerası gibi donanımların, bir tür dinleme cihazının, WebEx veya Zoom gibi video konferans uygulamalarının, Microsoft Windows veya Apple işletim sistemlerinin edinilmesi ve yaklaşık 56K (56.000) veya daha yüksek hıza sahip sabit bir internet bağlantısı vardır (Al-Tamimi, 2003). Uzaktan Eğitim, alışılmış geleneksel eğitim tarzından farklı olarak zamandan ve mekândan tamamen bağımsız bir şekilde öğrencinin ve öğretim üyesinin kampüse gelme zorunluluğu olmaksızın mevcut var olan bilgisayar teknolojileri vasıtası ile tamamen sanal ortamda canlı, görüntülü, sesli olarak derslerin işlendiği, katılımcının istediği zaman bunları tekrar tekrar izleyebileceği ve görüntüleyebileceği bir eğitim sistemidir.

Uzaktan eğitim sisteminde öğrenciler için öğretmenler, okul ortamı, diğer öğrenciler gibi ortak motive edici faktörler ve spor ve diğer festivaller gibi müfredat dışı etkinlikler ya hiç yoktur ya da tamamen farklı bir şekilde vardır. Bu bağlamda, yüz yüze eğitim sisteminden uzaktan eğitim sistemine geçen öğrencilerin bu yeni sistemin öğreticiliği, etkililiği, kişisel uygunluğu ve eğitim gördükleri kurumun bu konudaki yeterliliği ile ilgili düşüncelerinin bilinmesi önemlidir.

Bu çalışmada ise, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (İ.İ.B.F.) öğrencilerinin, Covid-19 pandemi döneminde uzaktan eğitim sistemine bakış açıları, uzaktan eğitim sistemiyle ilgili öz yeterlikleri ve uzaktan eğitimle yürütülen derslere ilişkin görüşlerini belirlenmiştir. Böylece öğrencilerin bakış açısına göre, uzaktan eğitimin önündeki engelleri belirlemek, bu engellerin aşılmasında eğitim sürecine dahil olanlara fayda sağlamak ve uzaktan öğrenme sürecinin başarısını artırmak amaçlanmıştır. Devam eden Covid-19 pandemisi sırasında üniversitelerin geleneksel eğitime alternatif olarak uzaktan eğitim sistemini benimsemesinden dolayı fakültelerin durumlarını teşhis etmelerine, başarılarının karşısındaki engelleri belirlemeye ve bu engelleri azaltmak için olası çözümler bulmalarına yardımcı olması bakımından bu çalışma önemli olduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda yapılan alan yazın taraması sonucu oluşturulan durum değerlendirme anketinin öğrenciler tarafından

cevaplamaları sağlanmıştır, elde edilen sonuçlar betimsel olarak değerlendirilmiştir. Çalışmanın birinci bölümünde literatür taraması yapılmış, ikinci bölümde betimsel tarama deseni yöntemi hakkında bilgi verilmiştir. Üçüncü bölümde anketlerden elde edilen veriler ile istatistiksel karşılaştırma ve analizler yapılmıştır. Dördüncü bölümde analiz bulguları değerlendirilmiş ve son bölümde elde edilen sonuçlar tartışılmıştır.

2. Literatür

Pandemi sürecinde üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitime yaklaşımları önemli hale gelmiş, dünyada ve ülkemizde yapılan farklı çalışmalar ile değerlendirilmiştir.

Şahin (2021), tarafından Türkiye’de yapılan çalışmada öğrencilerin çoğunluğu üniversiteleri ve öğretim elemanları tarafından uzaktan eğitim süreçleri hakkında yeterince bilgilendirildiğini, uzaktan eğitim sistemine ulaşmada önemli bir sorun yaşamadıklarını, öğretim elemanları tarafından yüklenen ders dokümanlarının yeterli, anlaşılır ve öğretici olduğu, canlı derslerin faydalı olduğu, ders ölçme yöntemi olarak ödev, proje ve sunumların kullanılmasının faydalı olduğunu, öğretim elemanları ile süreç boyunca iletişim sorunu yaşamadıklarını belirtmişlerdir. Seçkin, Alev ve Doğan (2020) çalışmalarında Covid-19 sürecinde öğrenme ve öğretme boyutlarının yanı sıra psiko-sosyal durumları da araştırmıştır. Covid-19 salgını sebebiyle acil uzaktan eğitim sistemi uygulamasına geçen Türkiye’de fizyoterapi ve rehabilitasyon eğitiminin sisteme entegrasyon süreci Bulut vd., (2020) tarafından incelenmiştir. Geleneksel eğitimde uygulamalı dersler sınıf ortamında bir kez yapıldıktan sonra bu uygulamaların görsel ve işitsel olarak aynı şekilde tekrar edilme ve pekiştirilme imkânının yeterince bulunmaması, öğrenciler açısından bir dezavantajdır. Bu sebeplerle uygulamalı dersler için yüz yüze ve uzaktan eğitimin birlikte yürütüldüğü karma eğitimlerin, öğrenme başarısında daha etkili bir yöntem olacağı düşünülmektedir. Serçemeli ve Kurnaz (2020), pandemi döneminde fiili olarak uzaktan eğitimle muhasebe dersi alan öğrencilerin, uzaktan eğitim sistemini çok fazla benimsemediklerini, sistemin kullanımıyla ilgili öz yeterlik açısından herhangi bir problem yaşamadıklarını belirlemişlerdir. Muhasebe eğitiminin uzaktan

yöntemlerle sürdürülmesiyle ilgili video kayıtlarının tekrar izlenebilmesi, esnek eğitim olanakları ve zaman tasarrufu sağlaması olumlu görülürken, internete ve eğitime ulaşamama ve sosyal olarak yalıtılmış hisse kapılma gibi hususlar olumsuz yönler olarak tespit edilmiştir. Öz Ceviz vd., (2020) yaptıkları araştırma sonucunda öğrencilerin üniversite hayatının başlaması ile birlikte değişen yaşamlarının ardından aile yanına uyum süreçleri çerçevesinde sadece %24'ü ders takibi için uygun alanlarının olduğunu belirtmiştir. Ekran başında geçirilen sürenin 5.6 kat artarak 4-6 saat aralığına çıkması, Covid-19 pandemi süreci öncesi çokça tartışılan ekran bağımlılığını artırmış hatta kaçınılmaz hale getirmiş, aynı zamanda bu ekranları da çeşitlendirmiştir. Araştırmaya katılan kadın öğrenciler genel olarak verilen ders süreleri ve ders yapılan ortamları yeterli bulmuş, erkek öğrenciler ise bu durumları yetersiz olarak nitelendirmişlerdir. Hemşirelik öğrencilerinin Covid-19 pandemisi sürecinde aldıkları uzaktan eğitime yönelik tutum ve görüşlerinin belirlemeyi amaçlayan Keskin Kızıltepe ve Kurtgöz (2020), hemşirelik öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecinde dersleri takip etmede ve derslere katılımda sorun yaşadıklarını, teorik ve uygulama kısımlarını kavramada ve öğrenmede güçlük yaşadıklarını, klinik uygulama konusunda kendilerini yetersiz hissettiklerini belirlemişlerdir.

Georgia Eyalet Üniversitesinde Covid-19 nedeniyle öğrencilerin akademik ihtiyaçları ve uzaktan eğitimin akademik çalışmalarını nasıl etkilediği hakkında bilgi edinmek için öğrenciler üzerinde kesitsel bir çalışma gerçekleştiren Armstrong-Mensah vd., (2020), öğrencilerin benzeri görülmemiş olaylara rağmen, hala öğrenmeye ve değerlendirmelerini ve ödevlerini zamanında tamamlamaya motive olduklarını ortaya koymuştur. Roman ve Plopeanu (2021), Covid -19 pandemisinin yarattığı acil durumda çevrimiçi etkili öğrenmenin belirleyicilerini incelemişlerdir. Ayrıca, bu alışılmadık süreçte Romen öğrencilerinin ekonomi eğitiminde hangi öğrenme yöntemini (geleneksel, çevrimiçi ve karma) tercih ettiği araştırılmıştır. Romanya'nın beş büyük ekonomi fakültesinde psikolojik sıkıntının ve Covid-19 salgınıyla ilgili artan endişelerin öğrenme etkinliği üzerinde olumsuz bir etkisi olduğu bulunmuştur. Ayrıca, sonuçlar yetersiz internet erişimi, diğer ailevi

sorunlar nedeniyle yetersiz zaman, evde çalışma alanı yetersizliği gibi sorunlarla karşılaşan öğrencilerin çevrimiçi öğrenme süreçlerinde daha az etkili olduklarını ortaya koymuştur. Lassoued, Alhendawi ve Bashitialshaaer (2020) çalışmalarında, Arap ülkelerinin (Cezayir, Mısır, Filistin ve Irak gibi) bazı üniversitelerinde uygulanan anket sonuçlarına göre Covid-19 pandemisi sırasında uzaktan eğitimde kaliteye ulaşmanın önündeki kişisel, pedagojik, teknik, mali ve organizasyonel engeller belirlenmiştir. Sibiryâ üniversitelerindeki öğrencilerin 2020’de uzaktan eğitime geçiş algısını inceleyen Trufanov vd. (2021), çalışmasının sonucunda, öğrencilerin çoğunluğunun uzaktan eğitime acil geçişi bir kriz olarak algıladığını göstermiştir. Uzaktan eğitimin koşulları, öğrencilerin eğitim sürecine ilişkin öznel anlam ve beklentileriyle çatışır hale geldiği ifade edilmiştir. Öğrenciler uzaktan öğrenmeye keskin bir geçişin olumsuz değerlendirmelerini ifade edip, eğitim motivasyonundaki bir düşüşten, uzaktan öğrenmeye geçişten sonra bir sosyal yoksunluk duygusundan bahsetmişlerdir. Ankete katılanların cevapları, alışılmadık bu deneyimin, öğrenci kimliğinin aşınmasına ve eğitim sürecinde anlam kaybı hissine neden olduğunu belirtmişlerdir. Eğitim faaliyetlerinde artan öznellik düzeyine sahip öğrenciler, uzaktan öğrenmeye geçişi daha olumlu algılamış ve kendini geliştirme için yeni fırsatlar görmüşlerdir ve kişisel bir eğitim sonucu yüksek düzeyde içsel motivasyona sahip olmak ile birlikte, faaliyetlerini uzaktan eğitim ortamında etkin bir şekilde organize edebilmişlerdir. Uzaktan eğitim sırasında, öğrencilerin çoğunluğu bu formata adaptasyon sağlamış ve günlük uygulamalarını yeniden yapılandırmış, eğitim faaliyetlerini organize edebilmiştir. Buna rağmen, tüm katılımcılar uzaktan öğrenmeyi eğitim sürecini organize etmenin geleneksel sınıf biçimini tamamlayan yardımcı bir format olarak görmektedir. Bu, şu anda dijital öğrenme teknolojilerinin yüksek öğretim sistemine zayıf bir şekilde entegre edildiğini göstermektedir. Aleshkovskiy vd., (2020) yaptığı araştırma, Rusya’daki yükseköğretim çalışmalarının uzaktan eğitime geçişinin oldukça hızlı ve verimli bir şekilde gerçekleştirildiğini göstermektedir. Öğrencilerin uzaktan eğitimde karşılaştıkları zorluklar iki grupta toplanmıştır. İlk grup teknik sorunlar (İnternet hızı ve bağlantı kalitesi) ve gerekli kulaklığın olmaması (kulaklıklar, mikrofonlar, iyi çözünürlüklü kameralar).

İkinci grup kişisel problemler (motivasyon, öz-örgütlenme, öz disiplin) şeklinde belirlenmiştir. Çalışmada, uzaktan eğitimde teknik sorunlardan çok psikoloji ile ilgili sorunlarla karşılaşıldığı, çünkü herkesin düzenli eğitim için çalışma saatlerini bağımsız olarak organize edemediği sonucuna ulaşılmıştır.

3. Materyal ve Metod

Araştırmada, betimsel tarama deseni yöntemi (Karasar, 2012) kullanılmıştır. Tarama araştırmalarında genellikle geniş bir kitleden araştırmacı tarafından belirlenen cevap seçenekleri kullanılarak bilgi toplanır. Tarama araştırmalarında araştırmacılar, görüşlerin ve özelliklerin neden kaynaklandığından çok örnekleme bireyler açısından nasıl dağıldığıyla ilgilenmektedir (Fraenkel ve Wallen, 2006). Betimsel tarama, geniş gruplar üzerinde yürütülen, gruptaki bireylerin bir olgu ve olayla ilgili görüşlerinin, tutumlarının alındığı, olgu ve olayların betimlenmeye çalışıldığı araştırmalardır (Karakaya, 2012: 59). Araştırmanın verileri, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi İ.İ.B.F. öğrencilerine uzaktan eğitim sistemi (LMS) üzerinden uygulanan durum değerlendirme anketi aracılığı ile toplanmıştır. Ankette öğrencilerin demografik özellikleri ile ilgili sorular ve öğrencilerin uzaktan eğitime bakış açılarını belirlemeye yönelik sorular yer almaktadır. Öğrencilerin uzaktan eğitime bakış açılarını belirlemeye yönelik sorular alan yazın taranarak elde edilen fikirler çerçevesinde yazarlar tarafından 5'li Likert tipinde 34 maddelik bir anket formu oluşturulmuştur. Katılımcıların verilen ifadeye katılma derecelerini belirtmeleri istenmiştir. Anketin puanlanması "Kesinlikle Katılıyorum" 1, "Katılıyorum" 2, "Kararsızım" 3, "Katılmıyorum" 4 ve "Kesinlikle Katılmıyorum" 5 rakamlarıyla kodlanarak değerlendirilmiştir. Toplam puan düştükçe öğrencilerin uzaktan eğitime yaklaşımları daha olumlu olmaktadır. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi İ.İ.B.F.'de anketin yapıldığı dönemde öğrenim gören 3300 öğrenciye LMS üzerinden cevaplamaları için anket formları gönderilmiştir. Geri dönüş yapılmayan ve eksik bilgilerin olduğu formlar çıkarıldıktan sonra kalan 2543 anket üzerinden çalışmanın analizleri gerçekleştirilmiştir.

Çalışmanın ana hipotezi, Covid-19 sürecinde uzaktan eğitim alan İ.İ.B.F. öğrencilerinin, bu konu hakkındaki görüşlerinin belirlenmesidir. Bunun için cinsiyet, aile gelir, ikamet yeri, ders takip sıklığı değişkenlerinin öğrencilerin uzaktan eğitim görüşlerini etkileyip etkilemediği de çalışmanın diğer hipotezlerini oluşturmaktadır. Böylece öğrencilerin uzaktan eğitimden beklentileri, kaygıları ve düşünceleri üzerine durum analizleri yapılabilecek ve ileride karşılaşılabilecek benzer durumlar için alternatif bilgiler toplanabilecektir. Son olarak anket formunda sorulan 34 sorudan önemli görülen 6 tanesine verilen cevapların cinsiyet, ikamet, bölüm ve aylık gelir değişkenlerine de göre de farklılık gösterip göstermedikleri araştırılmıştır.

Araştırmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Araştırma için Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Etik Kurulu’ndan 18.03.2021 tarih ve 2021/68 sayılı etik kurul izni alınmıştır. Gerekli izinin alınmasından sonra araştırmanın verileri 1-25 Haziran 2021 tarihleri arasında toplanmıştır.

4. Uygulama ve Bulgular

İİBF öğrencilerinin Covid-19 pandemi sürecinde uzaktan eğitime yaklaşımlarını değerlendirmek için öğrencilere 44 soruluk bir anket uygulanmıştır. Anket sorularınının 10’u demografik sorulardan 34’ü ise yazarlar tarafından derlenmiş uzaktan eğitim sorularından oluşmuştur. Ankete Cumhuriyet Üniversitesi İ.İ.B.F. fakültesinde 9 bölümde öğrenim gören 2543 öğrenci katılmıştır. Verilerin analizinde SPSS.22 istatistik paket programı kullanılmıştır. İstatistiksel karşılaştırmalarda öğrenci anketlerinden elde edilen 34 soruya ait toplam anket puanları karşılaştırılmıştır. Anketlerden elde edilen toplam puanların çarpıklık değeri -0.68 ve basıklık değeri ise -0.229 olarak bulunmuştur. Bu 2 değerın anket çalışmalarında normal dağılım sınırları içerisinde yer aldıkları görülmektedir (George ve Mallery, 2010; Hair vd., 2013). Böylece iki değişken karşılaştırılmasında iki değişkene ait bağımsız t-testi, ikiden fazla grup karşılaştırılmasında ise varyans analizi (ANOVA) testleri kullanılmıştır. ANOVA analizinde fark çıkan grupların

karşılaştırılmasında ise post-hoc testi olarak Scheffe testi (örneklem grup sayılarının farklı olmasından dolayı) kullanılmıştır. Kategorik değişkenlerin karşılaştırılmasında ise ki-kare testleri kullanılmıştır. Tüm istatistiksel karşılaştırmalarda güven düzeyi 0.05 olarak alınmıştır. Çalışmanın güvenilirlik düzeyini gösteren cronbach's alpha katsayısı 0.97 olarak bulunmuştur. Bu değer çalışmadan elde edilen sonuçların oldukça güvenilir olduğunu göstermektedir.

4.1. Demografik Bilgiler

Ankete katılan öğrencilerin %44.9'u kız öğrencilerden, %55.1'i erkek öğrencilerden oluşmuştur. Öğrencilerin %61.3'ü aynı evde kardeşlerinden uzaktan eğitime katılanlar olduğunu belirtmişlerdir. Ankete katılan öğrencilerin fakültelere göre dağılımı Tablo.1'de verilmiştir.

Tablo 1: Ankete Katılan Öğrencilerin Bölümlere Göre Dağılımları

	Frekans	Yüzde
Bankacılık ve Finans	324	12.7
Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri	106	4.2
Ekonometri	42	1.7
İktisat	219	8.6
İşletme	271	10.7
Kamu Yönetimi	482	19.0
Maliye	355	14.0
Uluslararası Ticaret ve Lojistik	329	12.9
Yönetim Bilişim Sistemleri	415	16.3
Toplam	2543	100.0

Tablo 1'deki sonuçlara bakıldığında fakültenin en kalabalık 2 bölümünden öğrencilerin ankete de katılım oranlarının benzer olduğu görülmektedir. Tablo 2'de öğrencilerin ikamet ettikleri yerler verilmiştir.

Tablo 2: Öğrencilerin İkamet Ettikleri Yerler

	Frekans	Yüzde
İl Merkezi	1435	56.4
İlçe Merkezi	624	24.5
Köy-Kasaba	484	19.1
Toplam	2543	100.0

Buna göre öğrencilerin %56.4'ü il merkezinde, %24.5'i ilçe merkezinde ve %19.1'i ise köy ve kasabada yaşamaktadırlar. Tablo 3'te öğrencilerin ailelerinin aylık gelirlerinin dağılımları verilmiştir.

Tablo 3: Öğrencilerin Ailelerin Aylık Gelir Aralıkları

	Frekans	Yüzde
0-2000 TL	779	30.6
2001-4000 TL	1071	42.1
4001-6000 TL	419	16.5
6001-8000 TL	149	5.9
8001-10000 TL	62	2.4
10001 TL ve Üzeri	63	2.5
Toplam	2543	100.0

Tablo 3'teki sonuçlara bakıldığında en çok gelir grubunun %42.1 ile 2001-4000 TL arasında olduğu görülmektedir. 8001 TL ve üzeri gelir grubu ankete katılanlarından sadece %4.9'unu oluşturmaktadır. Öğrencilere uzaktan eğitimde derslerin ne sıklıkla takip ettikleri sorulmuş ve verilen cevaplar Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4: Uzaktan Eğitim Derslerini Ne Sıklıkla Takip Ediyorsunuz?

	Frekans	Yüzde
Derslerimi Düzenli Olarak Takip Ettim	232	9.1
Derslerimi Sıklıkla Takip Ettim Ancak Kaçırdığım	727	28.6
Dersler Oldu		
Derslerimi Nadiren Takip Edebildim	1082	42.5
Derslerimi Takip Etmedim / Edemedim	502	19.7
Toplam	2543	100.0

Ankete katılan öğrencilerin %42.5'i dersleri nadiren takip ettiklerini, %28.6'sı dersleri sıklıkla takip ettiklerini ama kaçırdukları dersler olduğunu ve %19.7si dersleri takip etmediklerini belirtmişlerdir. Genel olarak öğrencilerin takip oranlarının %37.7'de kaldığını söyleyebiliriz. Tablo 5'te öğrencilere ders takip edememe nedenlerinin cevapları verilmiştir.

Tablo 5: Uzaktan Eğitim Derslerini Takip Edememe Sebepleriniz Nelerdir?

	Frekans	Yüzde
Bilgisayar vs. Olmaması	144	5.7
İnternet Paketi Olmaması	271	10.7
İnternet Bağlantı Sorunu	586	23.0
Çalışıyorum	843	33.1
Erken Kalkmak Yerine Uyumayı Tercih Ediyorum	114	4.5
Diğer	585	23.0
Toplam	2543	100.0

Tablo 5'teki sonuçlara baktığımızda derslere girmeyen öğrencilerin en fazla gösterdikleri mazeret %33.1 ile çalışıyorum seçeneği olduğu görülmektedir. Öğrencilerin pandemi dönemini çalışarak geçirme tercihleri dikkat çekici sonuç olarak yorumlanabilir. İnternet bağlantı sorunu %23 ve internet paketi problemi %10.7 ile toplamda %33.7'lik bir payla internet problemini işaret etmektedir. Bilgisayarı olmayan öğrencilerin oranının ise %5.7 olduğu görülmektedir. Öğrencilere uzaktan eğitim derslerini nereden takip ettikleri sorulmuş ve cevaplar Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6: Uzaktan Eğitim Derslerini Nereden Takip Ediyorsunuz?

	N	Yüzde
Cep Telefonu	1868	59.3
Bilgisayar	1161	36.8
Tablet	123	3.9
Toplam	3152	100.0

Katılımcıların birden fazla seçenek işaretledikleri cevaplara baktığımızda dersleri %59.3 ile cep telefonundan izledikleri görülmektedir. Bilgisayar ile izleyenlerin oranları ise %36.8'de kalırken, tableten izleyenlerin oranları ise sadece %3.9 olarak görülmektedir.

4.2. İstatistiksel Karşılaştırmalar

Bu alt bölümde seçilen bazı değişkenlere göre öğrencilerin toplam puanları istatistiksel olarak karşılaştırılmıştır.

İlk olarak cinsiyete göre ankete verilen cevaplar bakımından istatistiksel olarak fark bulunmuştur ($p < 0.05$). Tablo 7'deki sonuçlara

göre erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre uzaktan eğitime bakışları daha olumlu olduğu söylenebilir.

Tablo 7: Cinsiyete Göre Test Toplam Puanları Karşılaştırma Sonuçları

	Ortalama	Std. Sapma	t-değeri	p-değeri
Kız	103.63	33.01	3.409	0.001
Erkek	99.06	34.15		

İkinci olarak öğrencilerin ikamet ettikleri yer, ailelerin aylık gelir aralıkları, derslerin takip sıklığı ve okudukları bölüm değişkenlerine göre, ankete verilen cevaplar bakımından istatistiksel olarak fark olup olmadığı ANOVA analizi ile araştırılmış ve sonuçlar ile grup değişkenlerinin ortalama ile standart sapma değerleri Tablo 8'de verilmiştir. ANOVA sonuçlarına göre tüm gruplarda istatistiksel olarak fark bulunmuştur ($p < 0.05$). Hangi gruplar arasında fark olduğu ise Scheffe testi ile belirlenmiştir.

Öğrencilerin ikamet ettikleri yere göre ankete verilen cevaplar bakımından istatistiksel olarak fark bulunmuştur ($p < 0.05$). Köy ve kasabada yaşayan öğrencilerin -beklendiği gibi- ilçe ve il merkezinde yaşayan öğrencilere göre verdikleri cevaplar bakımından istatistiksel olarak fark bulunmuştur. Köy-kasabada yaşayan öğrencilerin uzaktan eğitime yaklaşımlarının daha olumsuz olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin ailelerinin aylık gelirlerine göre ankete verilen cevaplar bakımından istatistiksel olarak fark bulunmuştur ($p < 0.05$). 0-2000 TL gelir grubu ile 2001-4000 TL, 4001-6000 TL ve 6001-8000 TL gelir grupları arasında istatistiksel olarak fark bulunmuş diğer gruplar arasında fark bulunamamıştır. 0-2000 TL gelir grubundaki öğrencilerin uzaktan eğitimi diğer gruplara göre daha az tercih ettiği görülmektedir.

Öğrencilerin uzaktan eğitimlere katılamama sebeplerine verdikleri cevaplar bakımından istatistiksel olarak fark bulunmuştur ($p < 0.05$). Scheffe testi sonuçlarına göre de tüm grupların sonuçları birbirlerinden farklılık göstermektedir.

Tablo 8: Bazı Demografik Değişkenlere Göre Anket Soruları Puan Ortalama, Standart Sapma ve ANOVA Test İstatistik Değerleri

	N	Ortalama	Std. Sapma	F-Testi	P-değeri
İkamet Ettiği Yer					
(1) İl Merkezi	1435	98.328	33.982		
(2) İlçe Merkezi	624	100.566	33.164	22.485	0.000
(3) Köy-Kasaba	484	110.085	32.131		
Ailenin Aylık Geliri					
(1) 0-2000 TL	779	107.232	34.77		
(2) 2001-4000 TL	1071	100.115	32.123		
(3) 4001-6000 TL	419	96.628	32.518	9.09	0.000
(4) 6001-8000 TL	149	93.913	34.767		
(5) 8001-10000 TL	62	95.919	35.632		
(6) 10001 TL ve Üzeri	63	94.444	39.396		
Derslerin Takip Sıklığı					
(1) Derslerimi Düzenli Olarak Takip Ettim	232	75.672	32.276		
(2) Derslerimi Sıklıkla Takip Ettim Ancak Kaçırduğım Dersler Oldu	727	92.805	30.657	110.43	0.000
(3) Derslerimi Nadiren Takip Edebildim	1082	105.1	30.369		
(4) Derslerimi Takip Etmedim / Edemedim	502	116.317	35.646		
Bölüm					
(1) Bankacılık ve Finans	324	104.238	32.6578		
(2) Çalışma Ekonomisi	106	104.34	35.6555		
(3) Ekonometri	42	88.762	33.9862		
(4) İktisat	219	95.717	34.7664		
(5) İşletme	271	94.587	31.5802	7.655	0.000
(6) Kamu Yönetimi	482	102.741	33.556		
(7) Maliye	355	110.682	32.5341		
(8) Uluslararası Ticaret ve Lojistik	329	98.754	33.2445		
(9) Yönetim Bilişim Sistemleri	415	98.012	34.2268		

Tablo 8'deki sonuçlara bakıldığında Maliye bölümünün cevapları ile Ekonometri, İşletme, İktisat, YBS ve UTL bölümlerinin cevapları arasında fark bulunurken, diğer bölümler arasında istatistiksel olarak fark bulunmamıştır. Maliye bölümünün uzaktan eğitime bakışının diğer bölümlere göre daha olumsuz olduğu görülmektedir. Tablo 8a'da, Tablo 8'de verilen ANOVA sonuçlarına göre aralarında istatistiksel farklılık belirlenen değişkenlerin Scheffe test sonuçları ve ortalama fark değerleri verilmiştir.

Tablo 8a: ANOVA Testi Sonuçlarına Göre Aralarında Farklılık Belirlenen Değişkenlerin Scheffe Test Sonuçları

		Ort. Fark	Std. Sap.	p-değeri
İkamet Ettiği Yer				
(3)	(1)	11.75718*	1.75759	0.000
	(2)	9.51901*	2.02527	0.000
Ailenin Aylık Geliri				
(1)	(2)	7.11750*	1.57530	0.001
	(3)	10.60466*	2.02672	0.000
	(4)	13.31960*	2.99125	0.001
Derslerin Takip Sıklığı				
(4)	(1)	40.64432*	2.51910	0.000
	(2)	23.51206*	1.84141	0.000
	(3)	11.21692*	1.71359	0.000
(3)	(1)	29.42740*	2.29580	0.000
	(2)	12.29514*	1.52171	0.000
(2)	(1)	17.13226*	2.39272	0.000
Bölüm				
(7)	(3)	21.91979*	5.44533	0.040
	(4)	14.96480*	2.86740	0.001
	(5)	16.09497*	2.69188	0.000
	(8)	11.92789*	2.55378	0.005
	(9)	12.66964*	2.41254	0.001

4.3. Anket Değerlendirme

Çalışmanın bu bölümünde önemli görülen sorulara verilen cevaplar derlenmiştir. “Uzaktan eğitimi, yüz yüze eğitime tercih ederim”, “Uzaktan eğitim derslerinde yüz yüze eğitim derslerindeki göre kendimi daha rahat hissediyorum”, “Uzaktan eğitim sınavlarında yüz yüze eğitim sınavlarınkine göre kendimi daha rahat hissediyorum”, “Uzaktan eğitim sisteminin sonraki dönemlerde de yüz yüze eğitimi destekleyici bir unsur olabileceğini düşünüyorum”, “Uzaktan eğitimde verilen dersi, yüz yüze eğitime göre daha rahat anlıyor ve öğreniyorum”, ve “Uzaktan eğitim, dersleri öğrenmenin kalıcı olmasını sağlamaktadır” sorularına verilen cevapların frekans ve yüzdeleri tablo olarak verilmiştir. Tüm sorulara verilen cevaplar

bakımından ki-kare analizine göre istatistiksel olarak fark bulunmuştur ($p<0.05$). Tablo 9’da anket sorularından belki de tüm çalışmayı özetleyen “Uzaktan eğitimi, yüz yüze eğitime tercih ederim” sorusuna verilen cevaplar verilmiştir.

Tablo 9: Uzaktan Eğitimi, Yüz Yüze Eğitime Tercih Ederim

	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılıyorum	524	20.6
Katılıyorum	285	11.2
Kararsızım	579	22.8
Katılmıyorum	258	10.1
Kesinlikle Katılmıyorum	897	35.3
Toplam	2543	100.0

Tablo 9’daki cevaplara göre öğrencilerin %31.8’i uzaktan eğitimi, %45.4’ü yüz yüze eğitimi tercih ettikleri görülmektedir. Tablo 10’da, “Uzaktan eğitim derslerinde yüz yüze eğitim derslerindeki göre kendimi daha rahat hissediyorum” sorusuna verilen cevapları göstermektedir.

Tablo 10: Uzaktan Eğitim Derslerinde Yüz Yüze Eğitim Derslerindeki Göre Kendimi Daha Rahat Hissediyorum

	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılıyorum	495	19.5
Katılıyorum	354	13.9
Kararsızım	580	22.8
Katılmıyorum	305	12.0
Kesinlikle Katılmıyorum	809	31.8
Toplam	2543	100.0

Tablo 10’daki cevaplara göre öğrencilerin %33.4’ü kendini uzaktan eğitimde kendilerini daha rahat hissettiklerini, %33.8’inin ise rahat hissetmediklerini belirtmişlerdir. Bu soruya dengeli cevaplar verildiği görülmektedir. Tablo 11’de “Uzaktan eğitim sınavlarında yüz yüze eğitim sınavlarınkine göre kendimi daha rahat hissediyorum” sorusuna verilen cevaplar görülmektedir.

Tablo 11: Uzaktan Eğitim Sınavlarında Yüz Yüze Eğitim Sınavlarına Göre
Kendimi Daha Rahat Hissediyorum

	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılıyorum	653	25.7
Katılıyorum	531	20.9
Kararsızım	626	24.6
Katılmıyorum	241	9.5
Kesinlikle Katılmıyorum	492	19.3
Toplam	2543	100.0

Tablo 11'deki cevaplara baktığımızda öğrencilerin %46.6'sı yüz yüze eğitimdekine göre kendisini sınavlarda daha rahat hissettiklerini belirtirken %24.6'sı ise bu konuda kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Tablo 12'de "Uzaktan eğitim sisteminin sonraki dönemlerde de yüz yüze eğitimi destekleyici bir unsur olabileceğini düşünüyorum" sorusuna verilen cevaplar görülmektedir.

Tablo 12: Uzaktan Eğitim Sisteminin Sonraki Dönemlerde De Yüz Yüze
Eğitimi Destekleyici Bir Unsura Olabileceğini Düşünüyorum

	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılıyorum	511	20.1
Katılıyorum	498	19.6
Kararsızım	749	29.5
Katılmıyorum	246	9.7
Kesinlikle Katılmıyorum	539	21.2
Toplam	2543	100.0

Ankete katılan öğrencilerin %39.7'si uzaktan eğitimin sonraki dönemlerde de uygulanması görüşüne katılırken %30.9'u ise katılmadıklarını belirtmişlerdir. Tablo 13'de "Uzaktan eğitimde verilen dersi, yüz yüze eğitime göre daha rahat anlıyor ve öğreniyorum" sorusuna verilen cevaplar verilmiştir.

Tablo 13: Uzaktan Eğitimde Verilen Dersi, Yüz Yüze Eğitime Göre Daha Rahat Anlıyor Ve Öğreniyorum

	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılıyorum	368	14.5
Katılıyorum	293	11.5
Kararsızım	620	24.4
Katılmıyorum	338	13.3
Kesinlikle Katılmıyorum	924	36.3
Toplam	2543	100.0

Ankete katılan öğrencilerin %49.6'sı yani yarısı uzaktan eğitim derslerinde anlatıları daha rahat öğrenemediklerini belirtirken sadece %26'sı daha iyi anladıklarını belirtmişlerdir. Tablo 14, "Uzaktan eğitim, dersleri öğrenmenin kalıcı olmasını sağlamaktadır" sorusuna verilen cevapları göstermektedir.

Tablo 14: Uzaktan Eğitim, Dersleri Öğrenmenin Kalıcı Olmasını Sağlamaktadır

	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılıyorum	374	14.7
Katılıyorum	358	14.1
Kararsızım	703	27.6
Katılmıyorum	324	12.7
Kesinlikle Katılmıyorum	784	30.8
Toplam	2543	100.0

Tablo 14'te verilen cevaplara göre öğrencilerin sadece %28.8'i bu soruya olumlu bir şekilde cevap vermişlerdir.

Yukarıda frekans dağılımları verilen "Uzaktan eğitimi, yüz yüze eğitime tercih ederim", "Uzaktan eğitim derslerinde yüz yüze eğitim derslerindeki göre kendimi daha rahat hissediyorum", "Uzaktan eğitim sınavlarında yüz yüze eğitim sınavlarınkine göre kendimi daha rahat hissediyorum", "Uzaktan eğitim sisteminin sonraki dönemlerde de yüz yüze eğitimi destekleyici bir unsur olabileceğini düşünüyorum", "Uzaktan eğitimde verilen dersi, yüz yüze eğitime göre daha rahat anlıyor ve öğreniyorum", ve "Uzaktan eğitim, dersleri öğrenmenin kalıcı olmasını sağlamaktadır" sorularına verilen cevapların cinsiyet, öğrencilerin okudukları bölümler, ailelerin gelir durumları ve öğrencilerin ikamet ettikleri yerler bakımından ki-kare testine göre aralarında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur

($p < 0.05$). Tablo 15’de bu 6 soruya ait ki-kare test istatistik sonuçları derlenmiştir.

Tablo 15: Seçilmiş Soruların Bazı Değişkenler İçin Ki-Kare Test İstatistikleri

	Bölüm	Cinsiyet	İkamet Yeri	Aylık Gelir
Sorular	Ki-Kare/ P- değeri	Ki-Kare/ P- değeri	Ki-Kare/ P- değeri	Ki-Kare/ P- değeri
Uzaktan eğitimi, yüz yüze eğitime tercih ederim	68.56 /0.00	23.21 /0.00	24.67 /0.00 2	32.7/ 0.036
Uzaktan eğitim derslerinde yüz yüze eğitim derslerindeki göre kendimi daha rahat hissediyorum	82.77 /0.00	26.14 /0.00	33.94 /0.00	62/0. 00
Uzaktan eğitim sınavlarında yüz yüze eğitim sınavlarınkine göre kendimi daha rahat hissediyorum	80.41 /0.00	21.31 /0.00	47.64 /0.00	69.52 /0.00
Uzaktan eğitim sisteminin sonraki dönemlerde de yüz yüze eğitimi destekleyici bir unsur olabileceğini düşünüyorum	56.06 /0.00 5	24.63 /0.00	50.39 /0.00	50.16 /0.00
Uzaktan eğitimde verilen dersi, yüz yüze eğitime göre daha rahat anlıyor ve öğreniyorum	66.92 /0.00	30.34 /0.00	35.66 /0.00	41.13 /0.00 4
Uzaktan eğitim, dersleri öğrenmenin kalıcı olmasını sağlamaktadır	75.38 /0.00	26.61 /0.00	37.55 /0.00	39.15 /0.00 6

5. Sonuç ve Tartışma

Covid-19 krizi, 2020 ve 2021 yıllarında dünya çapında okulların ve üniversitelerin kapanmasına neden olmuştur. Küresel olarak, 1.7 milyardan fazla öğrencinin okula gidemediği tahmin edilmektedir. Bu makalenin amacı, bu zorlu günlerin deneyimini öğrencilerden gelen geri bildirimlerle değerlendirmek olmuştur. Bu amaçla çalışmada Sivas Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinin pandemi sürecinde uzaktan eğitim ile ilgili düşüncelerini araştırılmıştır. Araştırmada öğrencilere 10’u demografik, 34’ü yazarlar tarafından hazırlanmış 44 soru sorulmuştur. Anket çalışmasına 2543 öğrenci katılmış ve çalışmanın güvenilirlik katsayısı 0.97 olarak hesaplanmıştır.

Çalışmadan elde edilen sonuçların belki de en dikkat çekici olanı öğrencilerin %31.8'inin uzaktan eğitimi, %45.4'ünün de yüz yüze eğitimi tercih etmelidir. Uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin %38'i notlarının arttığını belirtirken %28'i ise notlarının düştüğünü belirtmişlerdir. Uzaktan eğitimde notlarının arttığını belirten öğrencilerin %10.6'sı yüz yüze eğitimi tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Öğrencilerin yüksek notlar almak yerine sosyal ilişkileri ve ortamları tercih ettikleri söylenebilir.

Çalışmadan elde edilen sonuçları genel olarak ele alınırsa öğrencilerin çoğunluğunun uzaktan eğitim derslerini yüz yüze eğitime göre daha iyi anladığı, derslerden kalan zamanlarını daha verimli kullandıkları, öğretim elemanlarının farklı materyal kullanımlarının başarılı olduğu, ders videolarını tekrar izlemenin öğrenmede kalıcı etki yarattığı, üniversiteye gidip-gelmenin nispeten zor olduğu ve uzaktan eğitim derslerinin yüz yüze eğitim dersleri ile benzerlik gösterdiği sonuçları çıkarılabilir.

Zorunlu bir dönemin zorunlu uygulamalarından olan uzaktan eğitim sistemi tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de gerek öğretmenleri gerekse öğrencileri hazırlıksız yakalamıştır. Eğitim kurumlarının bu sürece uyum sağlamaları daha hızlı olsa da eğitim hayatlarının en başından beri yüz yüze eğitime alışmış olan üniversite öğrencileri için bu süreç oldukça zorlu geçmiştir. Bu süreçte yaşanan tecrübeleri, sürecin eksikliklerini ve süreçten beklentileri öğrenmek, buna benzer büyük problemlerin çözümlerinde kaynak görevi görecektir. Bu çalışmada İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinin uzaktan eğitim süreci ile ilgili yaklaşımları alınmış ve değerlendirilmiştir. Buradan elde edilen sonuçların üniversitelerin diğer fakültelerinin ve diğer eğitim kurumlarının uzaktan eğitim kaynaklarına katkı yapacağı düşünülmektedir.

Etik Beyanı: Bu çalışmanın tüm hazırlanma süreçlerinde etik kurallara uyulduğunu yazarlar beyan eder. Aksi bir durumun tespiti halinde BİİBFAD Dergisinin hiçbir sorumluluğu olmayıp, tüm sorumluluk çalışmanın yazarlarına aittir. Bu çalışma için Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma ve Yayın Etik Kurulu'nun 18.03.2021 tarih ve 2021/68 sayılı kararınca "Etik Kurul Onayı" alınmıştır.

Yazar Katkıları: 1. Yazar, çalışmada konunun belirlenmesi, literatür, veri toplanması bölümlerinde katkı sağlamıştır. 2.yazar, konunun belirlenmesi ve verilerin toplanması analizi ve raporlama aşamalarında katkı sağlamıştır. 1. yazarın katkı oranı %50, 2. yazarın katkı oranı %50'dir.

Çıkar Beyanı: Yazarlar arasında çıkar çatışması yoktur.

Teşekkür: Gösterdikleri yoğun ilgi ve emeklerinde dolayı BİİBFAD Dergisi Editör Kurulu'na ve sağladıkları katkılarında dolayı hakemlere teşekkür ederiz.

Kaynakça

- Aleshkovskiy, I.A., Gasparishvili, A.T., Krukhmaleva, O.V., Narbut, N.P., & Savina, N.E. (2020). Russian university students about distance learning: Assessments and opportunities. *Higher Education in Russia*, 29(10), 86-100. <https://doi.org/10.31992/0869-3617-2020-29-10-86-100>
- Al-Tamimi, D.M. (2003). Application of information and communication technologies in medical education. *Journal of Family & Community Medicine*, 10(1), 67.
- Armstrong-Mensah, E., Ramsey-White, K., Yankey, B., & Self-Brown, S. (2020). Covid-19 and distance learning: Effects on Georgia State University school of public health students. *Frontiers in Public Health*, 8, 547.
- Bulut S., Özbek H., Tomruk-Sosyal M., & Tomruk M. (2020). Emergency distance education and integration process in physiotherapy. *Current Perspectives on Health Sciences*, 1(1), 19-24.

- Fraenkel, J.R. & Wallen, N.E. (2006). *How to Design and Evaluate Research in Education*. New York: McGraw-Hill International Edition.
- George, D., & Mallery, M. (2010). *SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference*, 17.0 update (10a ed.) Boston: Pearson.
- Hair, J.F., Black, W.C., Babin, B.J., Anderson, R.E., & Tatham, R.L. (2013). *Multivariate Data Analysis*. Pearson Education Limited.
- Karakaya, İ. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. A. Tanrıoğen (Edt.) Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Anı.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. (24. Basım). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Keskin Kızıltepe, S., & Kurtgöz, A. (2020). Hemşirelik öğrencilerinin Covid-19 pandemisi sürecinde aldıkları uzaktan eğitime yönelik tutum ve görüşlerinin belirlenmesi. *Journal of International Social Research*, 13(74), 558-567.
- Lassoued, Z., Alhendawi, M., & Bashitialshaaer, R. (2020). An exploratory study of the obstacles for achieving quality in distance learning during the Covid-19 pandemic. *Education Sciences*, 10(9), 232.
- McBrien, J.L., Cheng, R., & Jones, P. (2009). Virtual spaces: Employing a synchronous online classroom to facilitate student engagement in online learning. *The International Review of Research in Open and Distributed Learning*, 10(3), 1-17.
- O'Malley J. & McCraw H., (1999). Students perceptions of distance learning, online learning, and the traditional classroom. *Online Journal of Distance Learning Administration*, 2(4), 1-10.
- Öz Ceviz, N., Tektaş N., Basmacı G. & Tektaş M., (2020). Covid-19 pandemi sürecinde üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitime bakışı: Türkiye örneği. *Ulakbilge*, 52, 1322-1335. doi: 10.7816/ulakbilge-08-54-06
- Roman, M. & Plopeanu, A.P. (2021). The effectiveness of the emergency eLearning during Covid-19 pandemic. The case of
-

higher education in economics in Romania. *International Review of Economics Education*, 37, 100218.

Seçkin, Z., Alev, E., & Doğan, O. (2020). Üniversite öğrencilerinin Covid-19 pandemi dönemi öğrenme sürecine ilişkin algılarına yönelik nitel bir araştırma. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 22(39), 187-205.

Serçemeli, M. & Kurnaz, E. (2020). Covid-19 pandemi döneminde öğrencilerin uzaktan eğitim ve uzaktan muhasebe eğitimine yönelik bakış açıları üzerine bir araştırma. *Uluslararası Sosyal Bilimler Akademik Araştırmalar Dergisi*, 4(1), 40-53.

Shah D., (2016). Online education: should we take it seriously? *Climacteric*. 19(1), 3-6. doi: 10.3109/13697137.2015.1115314

Simonson, G.A.B. (2016). Distance Learning Education. Britannica: Encyclopedia Britannica, Inc.

Şahin, M. (2021). Opinions of university students on effects of distance learning in Turkey during the Covid-19 pandemic. *African Educational Research Journal*, 9(2), 526-543.

Trufanov, D. O., Savochkin, D. V., Maltseva, A. D., Marchenko, T. A. (2021). Distance learning as both a crisis and window of opportunity in student's perception at Siberian universities. *Siberian Socium*. Volume 5. no. 2 (16). 29-45. DOI: 10.21684 / 2587-8484-2021-5-2-29-45

Uşun, S. (2006). *Uzaktan Eğitim*. 1.Basım, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.